

הידושין פא

תנאי 2 –

אמר רב יהודה אמר רב ל"ש אלא בעיר, אבל בדרך עד שיהיו שלשה - שמא יצטרך אחד מהם להשתין ונמצא אחד מתייחד עם הערה.
נימא מסייע ליה-

מוסרים לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך: תרי ואיהו בעל: הא תלתא (דחיה) התם כי היכי דניהוו עליה סהדי שאם יבאו עליה ויעידו לפני ב"ד ולא ימחו עליה את המגילה.

להלן מעשה ברב שנהג במידת חסידות^{רצ} ולא החשיב את עצמו, ולרב יהודה, כשרים להתייחד עם האשה .

רב ורב יהודה הוו קאזלי באורחא הוה קאזלא ההיא אתתא קמיהו.

א"ל רב לרב יהודה ד' כל כרעין מהר שנקדימה מקמי גיהנם.'

אמר ליה והאמר הוא דאמר בכשרים שפיר דמי ?

א"ל מי ימר דבכשרים כגון אנא ואת? אלא כגון רבי חנינא בר פפי וחביריו (שהוא בדף מ – שמסרו את נפשם להינצל מדבר ערוה ואירע להם נס).

מלקין על ייחוד – פנויה / אשת איש

אמר רב מלקין^{רצ} מכת מרדות **על ייחוד ואין אוסרין** אשת איש על בעלה **על הייחוד .**
להלן מחלוקת האם מלקין על ייחוד אף על אשת איש או בפנויה בלבד:
א. אמר רב אשי - לא אמרן אלא בייחוד פנויה, אבל בייחוד דאשת איש לא שלא תהא מוציא לעז על בניה ר"ל שיאמרו שהיא זנתה ולכך הלקוה,
שעכשו אין מיתת ב"ד.

ולא רצה לכריז - משום איכא דשמע בהא ולא שמע בהא .

ב. מר זוטרא מלקי ומכריז שלא זינתה אלא רק התייחדה .

מלקין על לא טובה השמועה

מי שיצא קול עליו שהוא עובר עבירות, מלקין אותו שעבר על לאו 'לא טובה השמועה', כמו שיבאר להלן.

אמר רב מלקין על לא טובה השמועה שנאמר עלי הכהן הוכיח את בניו אל בני אל תעשו מעתה כדברים האלה כי לא טובה השמועה אשר אני שומע מעברים קול עם ה' **מר זוטרא מותיב לה אפסירה** ^{חבל} **על כתפיה ומקרי ליה:** אל בני כדי להודיע שהוא לוקה.

בעלה בעיר / פתח פתוח – אין חוששין משום ייחוד

אמר רבה בעלה^{רצ} בעיר אין חוששין משום ייחוד ר"ל למרות שסובר שמלקין על ייחוד של אשת איש (כמר זוטרא לעיל), אמנם כשבעלה בעיר, אע"פ שיש עדיין איסור, לא מלקין אותו.

אמר רב יוסף פתח פתוח לרשות הרבים אין חוששין משום ייחוד.

אכן, מתי שהוא מכיר האשה, שבעלת ברית לו, לא מועיל היתר 'בעלה בעיר' כדלהלן:

רב ביבי איקלע לבי רב יוסף בתר דכרך ריפתא בעליה, וירדו רב יוסף ואשתו והוא נשאר לבד למעלה, אמר להו 'שקולי דרגא מתותי ביבי' (קושיה) והא בעלה בעיר אין חוששין משום ייחוד ?!
(תירוץ) שאני רב ביבי דשושביניה הואי וגייסא ביה.

ייחוד - אנשים מבחוץ ונשים מבפנים / אנשים מבפנים ונשים מבחוץ

הגמרא תדון במקרה שיש בית חיצון ופנימי, ודרך יציאת פנימי הוא ע"י החיצון, האם חוששין בזה משום ייחוד .

א. רב כהנא-

^{רצ} כן ביאר הריטב"א.

^{רצ} תוספות ד"ה מלקין על הייחוד. פי' בקונטרס דמייירי בפנויה דהכי מוקי לה בסמוך ואין אוסרים על הייחוד מייירי בייחוד אשת איש וקשה דאם כן לצדיין קתני רישא בפנויה וסיפא באשת איש ונראה לפרש דסיפא נמי מייירי בפנויה ולאוסרה לכהן משום זונה ומיהו קשה דתנן בפ"ק דכתובות (דף יג.). היתה מעוברת ואמרו לה מה טיבו של . עובר זה מאיש פלוני וכהן הוא רבי יהושע אומר אינה נאמנת ופריך עליה בגמרא מהא דאמר רב הכא אין אוסרין על הייחוד ומשני מעלה עשו ביוחסין ולפי מה שפירשתי דמייירי לאוסרה לכהן לא משני גמרא התם מידי דהא הכא מייירי ליוחסין ואפ"ה אמרין דאין אוסרין ויש לומר דלעולם מייירי ליוחסין והא דמשני התם מעלה עשו ביוחסין שאני התם דאינה נאמנת משום דמודה היא שנבעלה והכא דקאמר דאין אוסרין היינו משום דאינה מודה שנבעלה.

ניתן לקבל את סיכומי 'שקלא וטריא' השבועיים על הדף היומי במייל arielmarcus5518@gmail.com - נשמח לקבל הערות ותיקונים.

^{רצ} תוספות ד"ה בעלה בעיר אין חוששין לה משום ייחוד. פי' בקונטרס אין חוששין להלקות משמע מתוך פירושו הא איסורא מיהא איכא וקשה דאם כן מאי פריך בסמוך על רב יוסף דקאמר שקולו דרגא מתותי ביבי והאמר רבה בעלה בעיר אין חוששין לה משום ייחוד ומאי קושיא נהי דמלקות ליכא איסורא מיהא איכא ונראה לפרש אין חוששין כלל משום ייחוד ואפילו איסורא ליכא:
^{רצ} תוספות ד"ה סקבא דשתא ריגלא. פירוש ריעוע של ימות השנה לייחוד ולעבירה כלומר ימות הרגל [שיש] קבוצות אנשים ונשים לשמוע הדרשה ונותנין עין זה על זה וי"א לכך נהגו להתענות לאחר פסח ולאחר סוכות:
^ש כך ביאר המהרש"א.

הידושין פא

חכמים שהיו מתלוצצים ביצר הרע ומה התרחש להם – ר"מ / ר"ע

רבי מאיר הוה מתלוצץ בעוברי עבירה שהיה אומר שקל הוא להתגבר עליו אם רוצים.

יומא חד אידמי ליה שטן יצר הרע כאיתתא בהך גיסא דנהרא בצד השני, לא הוה

מברא ספינות יכול לעבור.

נקט מצרא חבל המתוח בשפת הנהר ואוחזם בו לעבור על דף קצר וקא עבר.

כי מטא פלגא מצרא שבקיה יצר הרע אמר אי לאו דקא מכרזי ברקיעא הזהרו בר'

מאיר ותורתו שויתיה לדמך תרתי מעי כשתי מעות,

ר' עקיבא הוה מתלוצץ בעוברי עבירה.

יומא חד אידמי ליה שטן כאיתתא בריש דיקלא.

נקטיה לדיקלא וקסליק ואזיל. כי מטא לפלגיה דדיקלא שבקיה.

אמר 'אי לאו דמכרזי ברקיעא הזהרו ברבי עקיבא ותורתו שויתיה לדמך תרתי מעי'.

פלימו היה מקלל לשטן – מה התרחש לו

פלימו הוה רגיל למימר כל יומא גירא בעיניה דשטן.

יומא חד, מעלי יומא דכיפורי הוה, אידמי ליה כעניא. אתא קרא אבבא אפיקו ליה ריפתא.

אמר ליה יומא כי האידנא כולי עלמא גואי ואנא אבראי ?!

עייליה וקריבו ליה ריפתא.

אמר ליה יומא כי האידנא כולי עלמא אתכא אוכלים ואנא לחודאי ?!

אתיוהו אותבוהו אתכא.

הוה יתיב מלא נפשיה העלה על גופו שיחנא שחי' וכיבי מולגה עליה והוה קעביד ביה

מילי דמאיס

[עד כאן דף פא עמוד א]

א"ל תיב שפיר! תשב כהוגן שלא תמאיסנו.

אמר ליה הבו לי כסא!

יהבו ליה כסא. אכמר השתעל שדא ביה כיחו.

נחרו ביה גערו בו בני ביתו שקא ומית החזיק את עצמו כמת.

ממעשה הזה יצא קול בעיר והתחיל להתפרסם:

שמעו דהוו קאמרי 'פלימו קטל גברא' 'פלימו קטל גברא'.

פלימו פחד שיבואו אליו נוגשי המלך להורגו.

ערק פלימו וטשא נחבא נפשיה בבית הכסא חוץ לעיר.

אזיל יצר הרע בתריה נפל פילמו קמיה. כי דחזייה יצר הרע דהוה מצטער, גלי ליה

נפשיה מי הוה. אמר ליה מאי טעמא אמרת הכי תמיד אתה מקללני 'גירא בעיניה

דשטן ?!

ואלא היכי אימא לדחותך מעלי ?!

אמר ליה לימא מר 'רחמנא נגער ביה בשטן'.

מתכוון לדבר איסור אך היה דבר מותר צריך כפרה – מעשה ברבי חייא

רבי חייא בר אשי הוה רגיל כל עידן דהוה נפל לאפיה הוה אמר 'הרחמן יצילנו

מיצר הרע'. [למרות שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים אך הבא להיטהר מסייעין אותו

שא]

יומא חד שמעתינהו דביתיהו שהוא מתחנן לה' שיעזור לו מהיצר הרע.

אמרה מכדי, הא כמה שני דפריש ליה מינאי מחמת זקנה מאי טעמא קאמר הכי

ר"ל מדוע הא ירא מהיצר הרע ?

עד עתה אשתו חשבה שהוא פירש ממנה מחמת הזקנה אך לאחר שראתה אותו ירא

מהיצר הרע, הבינה שעדיין כוחו בידו, ולכן התקשטה לפניו כדלהלן:

יומא חדא הוה קא גריס בגינתיה. קשטה נפשה חלפה ותנייה קמיה.

אמר לה 'מאן את' ?

אמרה 'אנא חרותא' שם זונה מפורסמת דהדרי מיומא חזרתי היום לכאן .'

תבעה לעבירה ,

אמרה ליה 'אייתי ניהליה להך רומנא דריש צוציתא' ענף קטן בגובה הדקלי

שוור קפץ אזל אתייה ניהלה.

כי אתא לביתיה הוה קא שגרא דביתיהו תנורא. סליק וקא יתיב בגויה רצה להמית

את עצמו משום מה שאירע לו.

אמרה ליה מאי האי ?

אמר לה הכי והכי הוה מעשה.

עתה היא מגלה לו את האמת, להרגיעו, אך מ"מ לא הצליח:

אמרה ליה 'אנא הואי'. לא אשגח בה עד דיהבה ליה סימני.

אמר לה אנא מיהא לאיסורא איכווני. כל ימיו של אותו צדיק היה מתענה עד שמת

באותה מיתה: דתניא

אישה הפרם וה' יסלח לה במה הכתוב מדבר ? באשה שנדרה בנזיר, ושמע בעלה

והפר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה והיתה שותה יין ומטמאה למתים.

רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי אמר:

ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר, ועלה בידו בשר טלה, אמרה תורה צריכה

כפרה וסליחה, מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה

וכמה ?!

כיוצא בדבר-

ולא ידע ואשם ונשא עונו כשהיה רבי עקיבא מגיע לפסוק זה היה בוכה: ומה מי

שנתכוין לאכול שומן, ועלה בידו חלב, אמרה תורה ולא ידע ואשם ונשא עונו, מי

שנתכוין לאכול חלב ועלה בידו חלב על אחת כמה וכמה ?!

איסי בן יהודה אומר ולא ידע ואשם ונשא עונו על דבר זה ידו כל הדווים שיש להם

לב לדוות ידו, על שאינו מתכוון, שיש כאן נשיאות עוון.

מתייחד אדם עם אמו / אחותו

להלן יבואר מחלוקת אם מותר להתייחד עם אימו ואחותו ובנוסף לגבי בהמתו.

א. רב יהודה אמר רב אסי מתייחד אדם עם אחותו לפרקים אבל אינו דר

עימה ודר עם אמו ועם בתו שלא תקיף יצרו עליהו, שאנשי כנסת הגדולה

בטלה לגבי הקרובים.

ב. שמואל אמר אסור להתייחד עם כל עריות שבתורה ואפילו עם בהמה.

(קושיה) תנן משנתינו מתייחד אדם עם אמו ועם בתו וישן עמהם בקירוב בשר?

(תירוץ) וליטעמין הא דתניא:

אחותו וחמותו ושאר כל עריות שבתורה אין מתייחד עמהם אלא בעדים - אלא

תנאי היא:

דתניא אמר רבי מאירשב הזהרו בי שלא תהא ביחוד מפני בתי.

אמר רבי טרפון הזהרו בי מפני כלתי.

ליגלג עליו אותו תלמיד - אמר רבי אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל לא היו

ימים מועטים עד שנכשל אותו תלמיד בחמותו .

יחוד עם בהמה

הגמרא חוזרת על המשפט של שמואל שאסור להתייחד עם בהמה ומביא עד היכן

החכמים היו נזהרים מזה.

אביי מתי שהיה הולך בשדה לגרוס היה מונע הבהמות מכלליה מכולה דברא] פירוש

אחר, שלא מניח שהוא והבהמות יהיו בשדה אחד.]

רב ששת מעבר ליה מצרא .

רב חנן מנהרדעא איקלע לרב כהנא לפום נהרא .

חזייה דיתיב וקא גרס וקיימא בהמה קמיה .

הידושין פא

אמר ליה' לא סבר לה מר אפילו עם בהמה !?
אמר ליה לאו אדעתא .

[אכן כתב הריטב"א שחכמים לא התנהגו כך מעיקר הדין, אלא ממידת חסידות, שלא חוששין ביחוד עם בהמה

מקרים נוספים שלא חוששין משום יחוד

למרות שלמדנו שאסור לאיש אחד להתייחד עם שתי נשים, במקרים מסוימים שהנשים שונאות זו את זו, התירו לו כיוון שאין סיכוי שהוא יפתה את שניהם.

אמר רבא מתייחד אדם: עם שתי יבמות נשי שתי אחיו ששונאות זו את זו, שדואגות שמא תפול ליבום לפניו בעלה, ועם שתי צרות, עם אשה וחמותה, עם אשה ובת בעלה, עם אשה ותינוקת שיודעת טעם ביאה לספר מה ראתה מ"מ ואין מוסרת עצמה לביאה מתוך קוטנה, טרם שיהא לה יצר הרע לזה.

אם הגדילו זו ישנה בכסותה וזה ישן בכסותו

התבאר במשנה שמתייחד אדם עם אמו ועם בתו וישן עמהם בקירוב בשר, ואם הגדילו זו ישנה בכסותה וזה ישן בכסותו. הגמרא תבאר באיזה גיל כל אחד יושן בכסותו שהם נחשבים כגדולים.

וכמה ? על ידי שהביאו שערות נחשבים כגדולים ונאסרים לישון בקירוב בשר:

א. [ל"ק] **אמר רב אדא בר רב עזא אמר רב אסי-**

תינוקת בת תשע שנים ויום אחד. תינוק בן שתים עשרה שנה ויום אחד .

ב. [ל"ב] **איכא דאמרי-**

תינוקת בת שתים עשרה שנה ויום אחד. תינוק בן שלש עשרה ויום אחד.

וזה ל"ק וזה ל"ב כדי שיהיו שדים נכונם ושערך צמח והיינו סימני נערות בנוסף על השערות.

א"ר חסדא לא שנו אלא שאינה בושא לעמוד לפניו ערום, אבל בושא לעמוד לפניו ערום אסור - יצר אלבשה.

רב אחא בר אבא איקלע לבי רב חסדא חתניה שקליה לבת בריתה הנכדה שלו **אותבוה בכנפיה.**

אמר ליה לא סבר לה מר דמקדשא?! וצריך להתרחק מאשת איש.

אמר ליה עברת לך אדרב דאמר אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה עד שתגדיל ותאמר בפלוגי אני רוצה.

מר נמי עבר ליה אדשמואל, דאמר שמואל אין משתמשים באשה.

אמר ליה אנא כאידך דשמואל סבירא לי דאמר שמואל הכל לשם שמים ר"ל אין דעתי לחיבת אישות אלא לעשות נחת רוח לבתי שאני מחבב את בתה.

[עד כאן דף פא עמוד ב]